

Maa- ja metsätalousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta (HE 115/2024 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- metsäneuvos Niina Riissanen, maa- ja metsätalousministeriö
- lainsäädäntöneuvos Kirsi Taipale, maa- ja metsätalousministeriö
- rahoitus- ja tarkastuspäällikkö Mikko Korhonen, Suomen metsäkeskus
- metsäasiantuntija Lea Jylhä, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- metsäasiamies Anders Portin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
- metsäasiantuntija Anu Islander, Metsäteollisuus ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- oikeusministeriö
- Luonnonvarakeskus
- Suomen yhteismetsät ry
- Koneyrittäjät ry
- Sahateollisuus ry
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Tieyhdistys ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi metsätalouden määräaikaista kannustejärjestelmästä annettua lakia.

Esityksen mukaan kannustejärjestelmään ei enää jatkossa kuuluisi uuden metsätien tekemisen tuki sekä mahdollisuus tehdä uutta tietä yksityistien perusparannushankkeen yhteydessä. Siirtymäsäännöksissä huomioitaisiin ne tilanteet, joissa uuden metsätien tekemisen tukeen liittyvä asia

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

on saatettu vireille ennen ehdotetun lain voimaantuloa tai joissa toteuttamissuunnitelman laatimiseen on myönnetty tukea ennen vuotta 2025. Lisäksi myöntämisvaltuuden riittämättömyyttä koskevaa säännöstä muutettaisiin siten, että säännös koskisi jatkossa myös määrärahan riittämättömyyttä sekä mahdollistaisi tukihakemusten käsittelyn siirtämisen käsiteltäväksi hakemuksen viireillepanovuotta seuraavana vuonna sekä hakemuksen hylkäämisen, jos myöntämisvaltuutta tai määrärahaa ei olisi käytettävissä.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutoksia vuoden 2024 alusta voimaan tulleeseen metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annettuun lakiin eli niin sanottuun kannustejärjestelmälakiin. Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä jäljempänä ehdotettavin muutoksin.

Esityksen taustalla on hallituksen kehysriihipäätös vuosille 2025—2028, jossa sovittiin julkista taloutta vahvistavista lisäsopeutustoimista. Osana lisäsäästötoimia valtion talousarvion puuntuotannon kestävyys turvaamiseen osoitettu määräraha pienenee 35,777 milj. euroon. Määräraha on rahoitettu nyt käsiteltävänä olevassa esityksessä muutettavaksi esitetyn kannustejärjestelmälain mukaisia tukia. Kannustejärjestelmälain nojalla toteutettavia toimia rahoitetaan myös metsäluonnon hoidon edistämiseen osoitetusta määrärahasta, joihin ei kehysriihen linjausten mukaan kohdistu säästöjä. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että metsäpolitiikka on ennustettavaa ja johdonmukaista. Kannustejärjestelmälakiin näin pian sen voimaantulon jälkeen tehtävät muutokset eivät lähtökohtaisesti ole metsäpolitiikan ennustettavuuden kannalta toivottavia. Valiokunta toteaa, että valtiontalouden sopeutustoimien tarpeellisuus ja tehdyt linjaukset säästöjen kohdentamisesta ovat kuitenkin yleisesti hyväksytty lähtökohta kannustejärjestelmälain muutoksille.

Hallituksen esityksen tavoitteena on sopeuttaa kannustejärjestelmä toimintaan osoitettavien määrärahojen mukaiseksi niin, että valtiontuki kohdentuu edelleen mahdollisimman vaikuttaviin toimenpiteisiin. Valtiontuen tarkoituksena on kannustaa yksityismetsänomistajia aktiiviseen metsätalouden harjoittamiseen ja siten edistää metsä- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden toteutumista. Esityksen mukaan kannustejärjestelmään ei enää jatkossa sisälly uuden metsätien tekemisen tuki eikä myöskään mahdollisuus tehdä uutta tietä yksityistien perusparannushankkeen yhteydessä. Vastaavasti myös valtioneuvoston asetuksella säädettyjä tukitasoja ja tukiehtoja on tarkoitus tarkistaa siten, että tarvittavat säästöt kohdistuvat metsä- ja ilmastopolitiikan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valiokunta toteaa, että toimiva metsätieverkosto on edellytys kilpailukykyiselle teollisuuspuun ja energiapuun hankintaketjulle sekä metsänhoitotöiden tekemiselle. Metsänomistajien, metsäalan

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

toimijoiden ja viranomaisten lisäksi metsätieverkosto palvelee metsien virkistyskäyttäjiä. Lisäksi metsätieverkosto on merkittävässä asemassa laajojen metsäpalojen torjunnassa ja ennaltaehkäisyssä. Ilmastonmuutoksen edetessä metsäpalojen riskit kasvavat entisestään. Hallituksen esityksessä arvioidaan, että vaikka uuden metsätien tekemisen tuesta luovutaan, kannustejärjestelmän tavoitteet koskien metsätieverkoston ylläpitoa kuitenkin pitkälti toteutuisivat, koska yksityistien perusparannuksen tuki säilyy osana tukijärjestelmää.

Valiokunta pitää tärkeänä, että riittävät kannusteet metsätieverkon kunnossapitoon säilytetään. Sovellettaessa kannustejärjestelmälain säännöksiä tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä on yksityistien perusparannushankkeissa tarpeen ottaa paikalliset olosuhteet huomioon korostueneemmin kuin uutta metsätietä rakennettaessa, jolloin vaihtoehtoja tien linjaamiseen on yleensä useampia. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tulkittaessa kannustejärjestelmälain vaatimusta töiden tekemisestä metsäalan hyvän ammattikäytännön mukaisesti voivat esimerkiksi vähäiset poikkeamat tien päällysrakennetta tai tierungon leveyttä koskevista metsätieohjeista olla mahdollisia. Valiokunta korostaa paikallisten joustojen merkitystä erityisesti tapauksissa, joissa vaatimusten kirjaimellinen noudattaminen aiheuttaa kohtuuttomia kustannuksia eivätkä poikkeamat vaaranna kuljetusten sujuvuutta. Lisäksi valiokunta korostaa, että hallitusohjelman mukaan liikenneväylien rahoituksessa ja sen kohdentamisessa kiinnitetään huomiota maa- ja metsätalouden tarpeisiin.

Hallituksen esitykseen sisältyy myös ehdotus kannustejärjestelmälain muuttamisesta siten, että tukihakemuksen käsittely voidaan tarvittaessa siirtää seuraavalle vuodelle. Lainmuutos mahdollistaa tukihakemusten siirtämisen käsiteltäväksi hakemuksen vireillepanovuotta seuraavana vuonna sekä hakemuksen hylkäämisen, jos vuosittaista myöntämisvaltuutta tai määrärahaa ei ole käytettävissä. Metsäkeskuksen tehtävänä on kuitenkin jatkossakin tiedottaa valtuuden ja määrärahojen riittävyydestä. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriö seuraa kannustejärjestelmän seuraavalle vuodelle siirtyvien hakemusten ja maksatusten määrää ja ryhtyy tarvittaessa toimiin kannustejärjestelmän sopeuttamiseksi käytettävissä oleviin määrärahoihin. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää tärkeänä, että määrärahan tasossa ja hakemusten määrässä tapahtuviin muutoksiin voidaan reagoida tarvittaessa ennakoivasti ja välttää hakijoiden kannalta yllättäviä muutoksia.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

31 §. Myöntämisvaltuuden ja määrärahan riittämättömyys. Pykälää on hallituksen esityksessä ehdotettu muutettavaksi siten, että se koskee jatkossa myös määrärahan riittämättömyyttä myöntämisvaltuuden riittämättömyyden lisäksi. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi hakemuksen siirtämisestä käsiteltäväksi seuraavana vuonna ja hylkäämisestä silloin, kun myöntämisvaltuutta ei ole käytettävissä. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan vastaavia säännöksiä niihin tilanteisiin, joissa määrärahaa ei ole käytettävissä. Maa- ja metsätalousvaliokunta ehdottaa, että 1 momenttia muutetaan kielellisesti 1 ja 2 momentin sanamuotojen yhdenmukaistamiseksi.

41 §. Hoito- ja kunnossapitovelvoitteen ja muiden tukeen liittyvien velvoitteiden siirtyminen. Pykälän 1 momentissa säädetään lain mukaista tukea saaneen maanomistajan tukeen liittyvän hoito- ja kunnossapitovelvoitteen siirtymisestä uudelle maanomistajalle kiinteistön tai muun alueen omistajan tai erityisen oikeuden haltijan vaihtuessa. Hoito- ja kunnossapitovelvoitteella

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

tarkoitetaan säännöksessä kaikkia kannustejärjestelmälain 40 §:n mukaisia tuetun toimenpiteen kohteena olleen alueen hoitoon ja kunnossapitoon liittyviä toimia. Pykälän 2 momentissa säädetään puolestaan maanomistajan velvollisuudesta informoida omistajanvaihdostilanteessa uutta omistajaa tukeen liittyvistä velvoitteista. Pykälän 2 momentissa mainitaan erikseen myös tien virkistyskäytön sallimista koskeva velvoite, jonka on katsottu omistajanvaihdoksissa myös siirtyvän uudelle omistajalle. Koska tien virkistyskäytön sallimista koskevan velvoitteen siirtymistä uudelle omistajalle ei kuitenkaan mainita pykälän 1 momentissa, ehdottaa maa- ja metsätalousvaliokunta, että siitä selvyiden vuoksi lisätään nimenomainen säännös 1 momenttiin.

Voimaantulo ja siirtymäsäännös. Hallituksen esityksen mukaan ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Esityksen mukaan voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 2 momentissa säädetään ennen lain voimaantuloa vireille tulleisiin uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävää yksityistien perusparannusta koskeviin hakemuksiin sovellettavasta laista siltä osin, kun tukea haetaan samanaikaisesti toteuttamissuunnitelmaan ja hankkeen toteutukseen. Valiokunta ehdottaa korjattavaksi momenttiin jääneen kirjoitusvirheen.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 3 momentissa esitetään säädettäväksi tilanteista, joissa tukea haetaan uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävää yksityistien perusparannusta koskevan hankkeen toteutukseen metsäkeskuksen asettamassa määräajassa. Määräajasta säädetään kannustejärjestelmälain 32 §:n 2 momentissa. Määräaika asetetaan toteuttamissuunnitelman laatimista koskevassa päätöksessä. Siirtymäsäännös on tarpeen tilanteissa, joissa metsäkeskus on asettanut määräajan ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Tällöin hakemus on voinut tulla vireille metsäkeskuksen asettamassa määräajassa vuonna 2024 tai 2025 eli ennen ehdotetun lain voimaantuloa tai sen jälkeen. Valiokunta ehdottaa momentin sanamuotoa selkiytettäväksi ja täydennettäväksi siten, että se kattaa myös tilanteet, joissa hakemus on tullut vireille ennen ehdotetun lain voimaantuloa.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännösten 4 momentissa esitetään puolestaan säädettäväksi tilanteista, joissa tukea uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävän yksityistien perusparannusta koskevan toteuttamissuunnitelman laatimiseen on haettu ennen ehdotetun lain voimaantuloa. Näissä tilanteissa sekä toteuttamissuunnitelman laatimista koskevaan tukihakemukseen että kyseisen yksityistien perusparannuksen toteutusta koskevaan tukihakemukseen on tarkoitus soveltaa ennen ehdotetun lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä, vaikka perusparannuksen toteutusta koskeva tukihakemus tulisi vireille vasta lain tultua voimaan. Valiokunta ehdottaa säännöksen sanamuotoa selvennettäväksi tältä osin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 115/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

Laki

metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan metsätalouden määräaikaisesta kannustejärjestelmästä annetun lain (71/2023) 18 ja 19 § sekä
muutetaan 2 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 momentti, 17 §, 28 §:n 2 ja 5 momentti, 31 §, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti, **41 §:n 1 momentti**, 42 §:n 1 ja 2 momentti, 44 §:n 2 momentti, 46 §:n 1 ja 2 momentti sekä 58 §:n 5, 7 ja 8 momentti seuraavasti:

2 §

Soveltamisala ja rahoituksen kohdentamista koskevat rajoitukset

Tässä laissa tarkoitettua rahoitusta voidaan valtion talousarviossa vuosittain osoitetun määrärahan rajoissa kohdistaa vain niihin metsiin, jotka kuuluvat metsälain (1093/1996) soveltamisalaan sekä niihin valtioneuvoston periaatepäätökseen perustuviin yksityisiin luonnonsuojelualueisiin, joiden rauhoitusmääräysten mukaan rahoitettava toiminta on sallittu. Rahoitusta ei kuitenkaan saa tällöin kohdistaa edellä tarkoitetuilla luonnonsuojelualueilla tehtäviin ympäristötukisopimuksiin. Rahoitus kohdennetaan tämän lain mukaisten tuensaajien omistuksessa tai hallinnassa oleviin metsiin. Suometsän vesiensuojelutoimenpiteen, piennartien tekemisen, metsäluonnon hoidon ja yksityistien perusparannuksen katsotaan kohdentuvan tämän lain mukaisten tuensaajien omistuksessa tai hallinnassa oleviin metsiin, vaikka toimenpiteitä ja töitä osin tehdään muulla alueella, jos töiden tai toimenpiteiden tavoitellut vaikutukset kohdistuvat tuensaajiin. Rahoitus myönnetään tukena.

10 §

Toteuttamissuunnitelma, toteutusilmoitus ja suometsän hoitosuunnitelma

Tässä laissa tarkoitettuun terveyslannoitukseen, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekemiseen, yksityistien perusparannukseen sekä metsäluonnon hoitoon ja kuluutukseen myönnettävän tuen myöntämisen edellytyksenä on metsäkeskuksen hyväksymä toteuttamissuunnitelma. Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekemisen toteuttamissuunnitelman tulee perustua aiemmin laadittuun ja tämän lain nojalla rahoitettuun suometsän hoitosuunnitelmaan. Edellä mainittujen metsässä tehtävien töiden ja suometsän hoitosuunnitelman loppuunsaattamisesta on tehtävä metsäkeskukselle toteutusilmoitus metsäkeskuksen asettamassa määräajassa. Lisäksi taimikon ja nuoren metsän hoitoa koskevan toimenpiteen toteuttamisesta on tehtävä tuen hakemisen yhteydessä metsäkeskukselle toteutusilmoitus.

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

12 §

Tuen enimmäis- ja vähimmäismäärä ja hankkeen vähimmäiskoko eräissä tapauksissa

Tukea voidaan myöntää yhteen hankkeeseen tuensaajaa kohden enintään 100 000 euroa. Ympäristötukea ja tukea yksityistien perusparannukseen voidaan kuitenkin myöntää tuensaajaa kohden enintään 300 000 euroa.

— — — — —

17 §

Yksityistien perusparannus

Tukea voidaan myöntää metsätalouden kuljetusten edellyttämän yksityistien perusparannukseen. Yksityistien perusparannus voi koskea koko tietä tai sen osaa, rakenteita ja rakennelmia. Yksityistien perusparannus voi koskea yksityistiehen liittyvän erillisen varastoalueen rakentamista tai sillan rakentamista taikka siltaa vastaavan rummun asentamista, vaikka tietä ei muutoin perusparanneta.

Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että:

1) perusparannettava yksityistie soveltuu rakenteeltaan metsätalouden ympärivuotisiin kuljetuksiin lukuun ottamatta kelirikkoaikoja;

2) tien perusparannusta voidaan pitää alemman asteisen tieverkon kokonaisuuden kannalta taroituksenmukaisena;

3) on perustettu yksityistielain mukainen tieoikeus ja tietä hoitava tieosakkaiden muodostama tiekunta; yksityisen maanomistajan yksinään toteuttaman hankkeen osalta näiden perustamista ei kuitenkaan edellytetä;

4) perusparannettava tie on rakennettu vähintään tien rakentamisaikaisten varsitien rakentamista koskeneiden teknisten vaatimusten mukaisesti;

5) toteuttamissuunnitelmaan on liitetty maaperätutkimus, kantavuuden mittauspöytäkirja tai muu selvitys, josta käy ilmi, että perusparannettavan tien suunniteltu kantavuus mahdollistaa ympärivuotisen puunkuljetukseen kelirikkoaikoja lukuun ottamatta;

6) perusparannettava tie täyttää tien tavoitekantavuutta, vähimmäispituutta ja -leveyttä sekä tien vaikutusalueen enimmäistietiiheyttä ja arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta koskevat vaatimukset;

7) perusparannettavan tien kunnossapidosta on huolehdittu, mutta tie on siitä huolimatta huonossa kunnossa tai teknisesti vanhentunut;

8) siltä osin kuin kyse on sillan rakentamisesta tai korjaamisesta, hankkeelle on ennen tukihakemuksen jättämistä nimetty toteuttajasta riippumaton ulkopuolinen valvoja, jolla on riittävä ammattitaito;

9) siltä osin kuin kyse on rumpuihin ja siltoihin liittyvistä toimenpiteistä, mahdolliset vesieliösten liikkumisen esteet poistetaan;

10) tiekunta on huolehtinut yksityistielain 50 §:n 1 momentissa säädetyistä velvoitteistaan.

Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksenä on, ettei tien perusparannusta ole viimeisten 20 vuoden aikana rahoitettu yksityistielain tai yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) mukaisin varoin. Tästä edellytyksestä voidaan kuitenkin poiketa, jos tien käyttö on olennaisesti muuttunut metsätalouden kuljetusten laajenemisen vuoksi tai muuttuu arvioidun laajenemisen vuoksi taikka

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

jos tie ei enää rakenteeltaan sovellu nykyisen puutavarankuljetuskaluston, hakkeenkuljetuskaluston tai työkoneiden kuljetuskaluston käyttöön. Lisäksi poikkeamisen edellytyksenä on, että asianomaisen tien perusparannuksen edellisestä rahoituksesta mainituin julkisin varoin on kulu-
nut vähintään kymmenen vuotta. Määräaika lasketaan rahoituksen loppuun maksamisesta.

Tuki myönnetään ehdolla, että tuensaja noudattaa tässä laissa säädettyä hoito- ja kunnossapito-
tovelvollisuutta.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetun varas-
toalueen rakentamisesta, tien tavoitekantavuutta, vähimmäispituutta ja -leveyttä, tien vaikutus-
alueen enimmäistietiheyyttä, arvioitua metsätalouden kuljetusten osuutta ja tien kunnossapidosta
huolehtimista koskevasta edellytyksestä sekä muista tässä pykälässä säädetyistä tuen myöntämi-
sen edellytyksistä.

28 §

*Eräät hakemuksen ratkaisemista ja hankehaun käynnistämistä varten tarvittavat hakijan selvi-
tykset*

Mitä 1 momentissa säädetään, ei sovelleta yksityistien perusparannuksen tukeen. Jos kyse on
yhteishankkeena toteutettavasta yksityistien perusparannuksesta, toteuttamisen tukea koskevaa
päättöstä ei saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu kirjallisesti tiedoksi tiekunnan
päättös yksityistien perusparantamisesta sekä ajantasainen luettelo tieosakkaista ja heille määrä-
tyistä tieyksiköistä.

Suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennartien tekemisen tukea koskevaa päätöstä ei
saa tehdä ennen kuin metsäkeskukselle on toimitettu elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksel-
le tehty ojitusilmoitus ja siitä mahdollisesti annettu lausunto, jos suometsän hoitosuunnitelmaan
sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesilain (587/2011) 5 luvun 6 §:n mukainen ojitusilmoitus.
Myöskään yksityistien perusparannuksen tukea koskevaa päätöstä ei saa tehdä ilman mainittua
selvitystä, jos kyseiseen toteuttamissuunnitelmaan sisältyvästä toimenpiteestä on tehtävä vesi-
lain mukainen ojitusilmoitus.

31 §

Myöntämisvaltuuden ja määrärahan riittämättömyys

Metsäkeskuksen tulee siirtää hakemus käsiteltäväksi seuraavana vuonna, jos hakemuksen vi-
reillepanovuonna ei ole käytettävissä myöntämisvaltuutta. Jos myöntövaltuutta ei ole käytettävissä
hakemuksen vireillepanovuotta seuraavanakaan vuonna, hakemus **hylätään**.

Metsäkeskuksen tulee siirtää taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen hakemus käsiteltäväksi
seuraavana vuonna, jos hakemuksen vireillepanovuonna ei ole käytettävissä määrärahaa. Jos
määrärahaa ei ole käytettävissä hakemuksen vireillepanovuotta seuraavanakaan vuonna, hake-
mus hylätään.

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

39 §

Velvollisuus sallia tien virkistyskäyttö

Maanomistaja, jolle on myönnetty tukea yksityistien perusrakennukseen, on velvollinen sallimaan yksityistien virkistyskäytön maksutta. Käyttöä voidaan kuitenkin rajoittaa, jos se on tarpeen tien vaurioitumisen estämiseksi, arkojen alueiden suojelemiseksi, tien turvallisen käytön varmistamiseksi tai sen varmistamiseksi, että tietä voidaan käyttää asianmukaisesti metsätalouden kuljetuksiin. Mitä edellä tässä momentissa säädetään virkistyskäytöstä, ei koske tien käyttöä muuhun taloudelliseen toimintaan kuin metsätalouteen.

— — — — —

40 §

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuus

Taimikon ja nuoren metsän hoitoon tukea saanut yksityinen maanomistaja on velvollinen huolehtimaan toimenpiteen kohteena olevan alueen hoidosta ja kunnossapidosta viisi vuotta toimenpiteelle myönnetyn tuen loppuun maksamisesta. Terveyslannoitukseen, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekemiseen, yksityistien perusrakennukseen, metsäluonnon hoitoon tai kulutukseen tukea saanut yksityinen maanomistaja on velvollinen huolehtimaan toimenpiteen kohteena olleen alueen tai yksityistien hoidosta ja kunnossapidosta kymmenen vuotta toimenpiteelle myönnetyn tuen loppuun maksamisesta. Kunnossapidon kohteena olevaa aluetta ei saa alkaa käyttää siten, että alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen olennaiselta osin estyy.

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuteen kuuluu:

- 1) taimikon ja nuoren metsän hoidon tuen osalta, että metsikön jatkokehityksestä huolehditaan niin, ettei kohteelle ole tarpeen myöntää taimikon ja nuoren metsän hoitoon tukea ennen kuin viisi vuotta on kulunut myönnetyn tuen loppuun maksamisesta;
 - 2) suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekemisen tuen osalta, että tehdyt laitteet ja rakenteet pidetään tarkoitustaan vastaavassa kunnossa;
 - 3) yksityistien perusrakennuksen tuen osalta, että yksityistiellä ja erillisellä varastoalueella huolehditaan tarpeellisesta sorastuksesta, rumpujen ja siltojen korjauksesta sekä tukkeutuneiden ojien avaamisesta ja muista tien kunnossapidon edellyttämistä töistä;
 - 4) metsäluonnon hoidon tuen osalta, että hoitoalueella tehdyt laitteet ja rakenteet pidetään tarkoitustaan vastaavassa kunnossa;
 - 5) kulutuksen osalta, että poltettuja säästöpuita ei poisteta.
- — — — —

41 § (Uusi)

Hoito- ja kunnossapitovelvoitteen ja muiden tukeen liittyvien velvoitteiden siirtyminen

Kiinteistön tai muun alueen omistajan tai erityisen oikeuden haltijan vaihtuessa siirtyy hoito- ja kunnossapitovelvoite sekä tien virkistyskäytön sallimista koskeva velvoite uudelle yksityiselle

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

maanomistajalle. Metsäkeskuksen tulee hakemuksesta lakkauttaa hoito- ja kunnossapitovelvollisuus, jos kiinteistö tai alue lunastetaan ja kiinteistön tai alueen käyttö metsätaloudelliseen tarkoitukseen tällöin olennaiselta osin estyy. Tällöin maanomistajalla ei ole tuen palautusvelvollisuutta.

42 §

Hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden lakkauttaminen

Metsäkeskus voi lakkauttaa alueen tai yksityistien hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden, jos:

1) yksityinen maanomistaja on olennaiselta osin menettänyt valtion varoilla rahoitettuun työhön perustuvan taloudellisen hyödyn;

2) 1 kohdassa tarkoitetun hyödyn menetyksen syynä on luonnontuho tai muu maanomistajasta riippumaton syy; ja

3) työn uusiminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Metsäkeskus voi lakkauttaa alueen tai yksityistien hoito- ja kunnossapitovelvollisuuden, jos rahoitettuun työhön perustuva taloudellinen hyöty menetetään sen vuoksi, että:

1) alue tai sen merkittävä osa kaavassa osoitetaan muuhun käyttöön kuin metsätalousmaaksi;

2) alueesta tai sen merkittävästä osasta tehdään ympäristötukisopimus tai muu vastaava sopimus; tai

3) alueeseen kohdistetaan lain nojalla asetettuja käyttörajoituksia tai toimenpidekieltoja.

44 §

Metsäkeskuksen valvontatehtävä ja valtiontukeen liittyvät asiakirjat

Metsäkeskuksen tulee antaa maanomistajalle mahdollisuus maastotarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamiseen, jos puutteet ovat vähäisiä ja ilman kohtuutonta vaivaa korjattavissa. Jos yksityistien virkistyskäytön sallimista koskevan velvollisuuden laiminlyönti on vähäinen, metsäkeskuksen tulee neuvoa maanomistajaa mainitun velvollisuuden sisällöstä ja antaa maanomistajalle mahdollisuus laiminlyönnin korjaamiseen. Metsäkeskuksen tulee tällöin asettaa määräaika puutteiden tai laiminlyönnin korjaamiseen.

46 §

Eräiden tukien takaisinperintä

Tuki tai sen osa peritään takaisin tuensaajalta, jollei jäljempänä tässä pykälässä toisin säädetä. Taimikon ja nuoren metsän hoitoon, terveyslannoitukseen, suometsän vesiensuojelutoimenpiteiden ja piennarteiden tekemiseen, yksityistien perusparannukseen, metsäluonnon hoitoon ja kulu-tukseen myönnetty tuki peritään takaisin siltä uudelta yksityiseltä maanomistajalta, joka on rik-konut hoito- ja kunnossapitovelvollisuutensa. Yksityistien perusparannukseen myönnetty tuki peritään takaisin myös siltä uudelta yksityiseltä maanomistajalta, joka ei ole noudattanut tien vir-

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

kistyskäytön sallimista koskevaa velvollisuutta. Ympäristötuki peritään takaisin siltä yksityiseltä maanomistajalta, joka ei ole noudattanut ympäristötukisopimukseen liittyviä velvoitteita.

Silloin, kun tuki peritään takaisin hoito- ja kunnossapitovelvoitteen rikkomisen takia, tuen takaisinmaksun jälkeen lakkaa alueen tai tien hoito- ja kunnossapitovelvoite ja yksityistien perusparannuksen tuen osalta myös tien virkistyskäytön sallimista koskeva velvoite. Jos yksityistien perusparannuksen tuki peritään takaisin tien virkistyskäytön sallimista koskevan velvoitteen rikkomisen takia, tuen takaisinmaksun jälkeen lakkaa virkistyskäytön sallimista koskeva velvoite ja hoito- ja kunnossapitovelvoite. Jos ympäristötuki peritään takaisin sopimusvelvoitteiden laiminlyönnin vuoksi, velvoitteet lakkaavat, kun ympäristötuki on maksettu takaisin.

58 §

Voimaantulo

Terveyslannoitukseen ei voida 14 §:n nojalla myöntää tukea, ellei samalla kohteella rahoitetun kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisen terveyslannoituksen tuen loppuun maksamisesta ole kulunut 20:tä vuotta tai kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain mukaisen terveyslannoituksen tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta.

Yksityistien perusparannukseen ei voida 17 §:n nojalla myöntää tukea, ellei kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain mukaisesta tiehankkeen rahoituksen loppuun maksamisesta ole kulunut vähintään 20:tä vuotta tai kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain mukaisen tiehankkeen tuen loppuun maksamisesta ole kulunut kymmentä vuotta. Tästä edellytyksestä voidaan kuitenkin poiketa, jos tien käyttö on olennaisesti muuttunut metsätalouden kuljetusten laajenemisen tai muuttuu arvioidun laajenemisen vuoksi taikka jos tie ei enää rakenteeltaan sovellu nykyisen puutavarankuljetuskaluston, hakkeenkuljetuskaluston tai työkoneiden kuljetuskaluston käyttöön. Lisäksi edellytyksenä on, että tien tekemisen tai sen perusparannuksen edellisen rahoituksen loppuun maksamisesta julkisin varoin on kulunut vähintään kymmenen vuotta.

Terveyslannoituksen, yksityistien perusparannuksen ja metsäluonnon hoitohankkeen toteuttamissuunnitelmana voidaan hyväksyä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain nojalla rahoitettu terveyslannoituksen, yksityistien perusparannuksen ja metsäluonnon hoitohankkeen suunnitelma, jos suunnitelma sellaisenaan tai täydennettynä täyttää 10 §:ssä säädetyt vaatimukset ja jos työn toteuttamiseen suunnitelman perusteella voidaan myöntää terveyslannoituksen, yksityistien perusparannuksen ja metsäluonnon hoitohankkeen tukea. Suunnitelman täydentämiseen ei myönnetä tukea.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Jos hakemus, jolla tukea haetaan samanaikaisesti uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävää yksityistien perusparannusta koskevan toteuttamissuunnitelman laatimiseen ja sellaisen hankkeen toteuttamiseen, on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, siihen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Valiokunnan mietintö MmVM 10/2024 vp

Jos hakemus, jolla tukea haetaan uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävää yksityistien perusparannusta koskevan hankkeen toteuttamiseen, on tullut vireille tällä lailla muutettavan lain 32 §:n 2 momentissa tarkoitettussa, **ennen tämän lain voimaatuloa asetetussa** määräajassa **ennen tämän lain voimaantuloa tai** tämän lain tultua voimaan, siihen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä

Jos hakemus, jolla tukea haetaan uuden metsätien tekemistä tai uuden metsätien tekemistä sisältävää yksityistien perusparannusta koskevan toteuttamissuunnitelman laatimiseen, on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, siihen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. **Tällöin myös toteutuksen tukea koskevaan hakemukseen joka on tullut vireille tämän lain tultua voimaan, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.** ~~Sama koskee vastaavasti myös toteutuksen tukea koskevaa hakemusta.~~ Metsäkeskus ei saa asettaa tällä lailla muutettavan lain 32 §:n 2 momentissa tarkoitettua määräaikaa myöhemmäksi kuin 30 päivää kesäkuuta 2025. Metsäkeskuksen tulee ratkaista hakemukset viimeistään 30 päivänä syyskuuta 2025.

Helsingissä 13.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jenna Simula ps
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Tiina Elo vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Veronika Honkasalo vas
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Antti Kangas ps
jäsen Teemu Kinnari kok
jäsen Milla Lahdenperä kok
jäsen Piritta Rantanen sd
jäsen Timo Suhonen sd
jäsen Eerikki Viljanen kesk
jäsen Peter Östman kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina